Слова - важливі!

Як правильно говорити про **інвалідність**?

Яка правильна назва цієї унікальної мови?

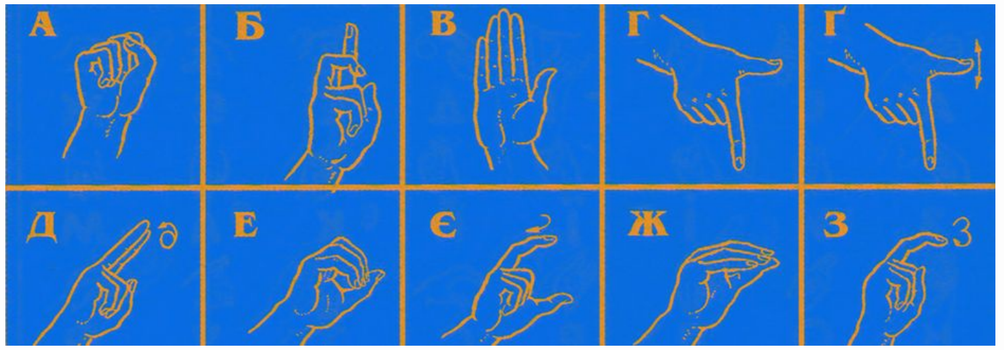

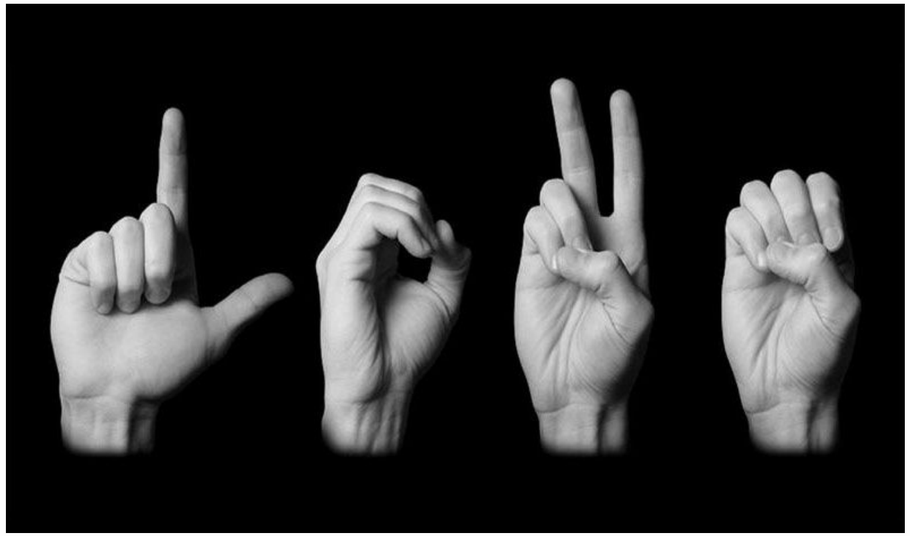

Жестова мова - мова, яку використовують люди із порушеннями слуху.

Мова жестів - жести, міміка.

Сурдопереклад - застаріле поняття.

Який правильний термін щодо людей, які використовують жестову мову та інші альтернативні засоби комунікації?

Людина, яка спілкується за допомогою альтернативних засобів комунікації, Людина, яка не говорить

Німий - людина все ще може доносити свої думки, тому цей термін є некоректним.

Як називають людей із унікальним кольоросприйняттям?

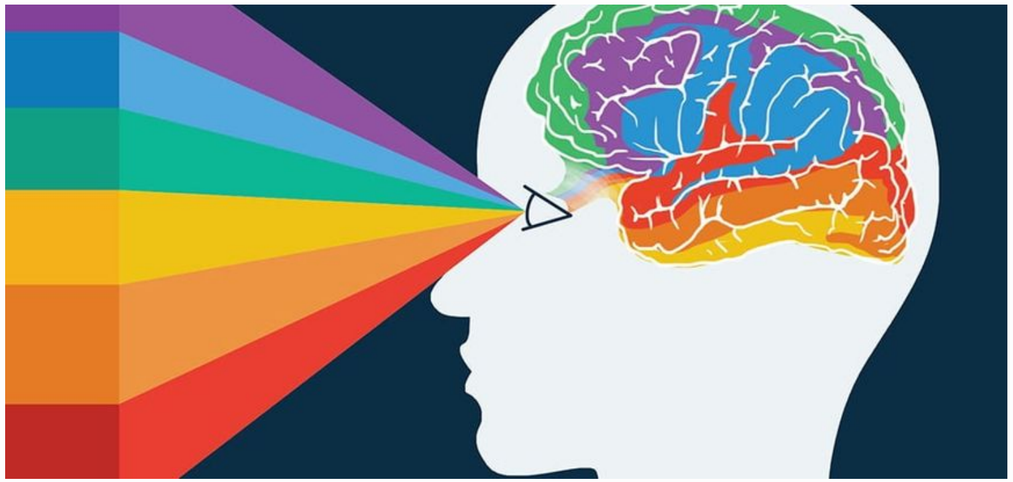

Людина з порушенням сприйняття кольору

Дальтонік - це слово давно набуло зневажливого забарвлення.

Як називають людей, які потребують спеціальних апаратів для того, аби чути світ, що їх оточує?

Людина з порушенням слуху, Людина з повною/частковою втратою слуху, Нечуючий

Глухонімий - частина людей із порушеннями слуху зберігає здатність до мовлення.

Глухий - термін не є прийнятним у всіх колах.

Яка правильна назва цього допоміжного засобу пересування?

Крісло колісне

Інвалідний візок, інвалідне крісло - термін “інвалідний” зводить людину до однієї ознаки - інвалідності.

Коляска

Як називають людей, які використовують крісло колісне для пересування?

Людина із порушення рухових функцій

Прикутий до крісла - слово “прикутий” має пасивний відтінок; людина здатна самостійно пересуватись за допомогою крісла колісного.

Людина, яка користується кріслом колісним,

Людина, яка пересувається за допомогою крісла колісного

Візочник, Колясничок - жаргонні вирази, які мають негативне забарвлення

Який термін правильно використовувати щодо маломобільного населення?

Маломобільні групи населення

Маломобільні люди і люди з інвалідністю - використовуючи сполучник “і”, виокремлюються дві групи маломобільного населення. Проте маломобільні - це люди з фізичними порушеннями, люди страшого віку, діти до 7 років, вігітні жінки тощо.

Який термін правильно використовувати щодо людей, які мають фізичні порушення?

Людина з інвалідністю, Людина із порушеннями

Інвалід, Людина з обмеженими можливостями, Людина з особливостями, Страждає на інвалідність - інвалідність не є тавром та не обмежує людей у їхній діяльності

Який термін правильно використовувати щодо людей із порушеннями зору?

Людина із порушеннями зору, Людина з повною/частковою втратою зору.

Незрячий/незряча людина - допустимий, коли говоримо про людину із повною втратою зору.

Сліпий, Підсліпуватий, Людина з вадами зору - ці терміни таврують людину за ознакою однієї дисфункції.

Фізичне/психологічне порушення - єдині правильні варінати для позначення інвалідності.

Відхилення, вада - ці слова таврують людину та є образливими, адже мати фізичін або психологічні порушення не є вадою.

Як правильно говорити про **раси та етнічність**?

Азійці (або назва країни походження)

Вузькоокі, Азіати - русизм, *Монголоїди* - одна з людських рас, залежить від контексту

Роми

Цигани - має негативне забарвлення та не означає усю народність загалом, а лише окремих представників.

Євреї

Жиди - застаріле та образливе слово, має негативне значення.

Темношкіра людина

Чорний, Негр, Кольоровий - знеособлені та зневажливі слова, “клеймо” рабів.

Народи Кавказу

Хач, Хачик - образливі форми.

Особа кавказької національності - такої національності не існує, на Кавказі живуть різні народи.

Як правильно говорити про **різні соціальні групи**?

Бездомна людина, Людина без постійного місця проживання, Людина без домівки

Бомж, Безхатько, Безхатченко -

негативний та образливий відтінок

Дитина-сирота, Дитина, позбавлена батьківського піклування

Сирітка, Дітдомівець - таврування дітей, що виростають у дитячих будинках, зверхнє ставлення до дитини.

Постраждала/постраждалий від насильства,

Потерпіла/потерпілий від насильства

Жертва насильства - слово “жертва” таврує людину. Насильство має наслідки, але не визначає життя та майбутнє тих, хто від нього постраждав.

Різниця між “потерпілий” та “постраждалий”:

- *постраждалий* - особа, яка зазнала насильства;
- *потерпілий* - людина, що вже перебуває у кримінальному процесі.

Внутрішньо переміщена особа, Людина, яка переїхала з тимасово окупованих територій, Вимушений переселенець, ВПО

Біженець (у значенні “внутрішньо переміщена особа”) - це людина, яка переїжджає в іншу країну. Тому коли говоримо про переміщення в Україні, яке пов’язане із війною та окупацією це слово некоректне.

Люди старшого віку, Люди у віці 60+/75+

Люди у віці, Старі - не всі групи людей себе так ідентифікують.

Бабусі та дідусі - лише про родинні зв’язки.

Пенсіонери - цей термін характеризує людей, що отримують пенсію, незалежно від віку (діти по втраті годувальника тощо)

Люди поважного віку, Люди похилого віку

Мати, яка самостійно виховує дитину, Батько, який самостійно виховує дитину, Одинока мати / одинокий батько

Мати-одиначка/батько-одинак, Покритка - ці слова таврують людей, та описують людей, яких покинули. Але причин, чому жінки або чоловіки самостійно виховують дітей є безліч (втрата партнера, самостійне усиновлення тощо)

Сім’я у складній життєвій ситуації, Сім’я у складних життєвих обставинах

Неблагополучна сім’я - таврування сім”ї раз і назавжди. Хоча ситуація, у якій опинилась конкретна родина, може бути вирішена, відповідно змінене і соціальне становище родини.

Дитина з особливим освітніми потребами (ОПП)

Особлива дитина,

Інклюзивна дитина,

Дитина з інклюзією - усі діти та дорослі люди є унікальними, в кожного з нас є індивідуальні потреби

Люди, які залежні від психоактивних речовин, Люди, які залежні від алкоголю, Люди, які залежні від наркотичних речовин

Наркоман, Наркозалежний, Алкоголік, Алкозалежний - негативне забарвлення та таврування людей. Ці слова змушують фіксувати тільки цю характеристику людини та знеособлюють її.

Підліток/дитина, яка має девіантну поведінку

Важкий підліток/важка дитина - слово-тавро. Будь-яка дитина та підліток не застрахований від ситуацій, де може проявити себе ненайкращим чином. Причинами може бути СДУГ, психічні порушення, фізіологічні та гормональні зміни, складні життєві обставини.

Ув’язнений / в’язень, Людина, яка відбула покарання,

Людина, яка перебуває в місцях позбавлення волі,

Людина, яка отримала вирок без позбавлення волі

Зек/зечка - ці слова мають негативне забарвлення та використовувались як абревіатура у радянські часи.

Як правильно говорити про **захворювання, порушення, синдроми та розлади**?

Людина/дитина з синдромом дефіциту уваги та гіперактивністю (СДУГ)

СДУГшник/СДВГшник - це не характеристика людини, а лише абревіатура до синдрому.

Людина з біполярним афективним розладом

Біполярник - здебільшого, використовуючи це слово, люди мають на увазі різкі зміни настрою людини, із негативним забарвленням

Людина з інтелектуальними порушеннями

Імбецил, Кретин, Олігофрен, Дебіл - раніше це були офіційні медичні діагнози. Зараз ці терміни визнані некоректними та були вилучені із медичної термінології.

Людина з паралічем, Людина, яка має параліч

Паралітик, Каліка, Паралізований - образливі та грубі форми, які зводять людину до однієї характеристики.

Людина з розумовими або інтелектуальними психічними (ментальними) порушеннями

Псих, ненормальний, неадекватний - ці слова звучать як лайка та принижують людину.

Людина, яка страждає на психічні розлади - люди можуть мати психічні розлади, але при отму залишатися щасливими, тому це формування не є коректним.

Людина/дитина із синдромом Дауна

Даун - лайливе та образливе слово.

“Сонячна дитина” - популярна метафора, але не варто уникати реальних медичних термінів, тому краще за все говорити просто людина/дитина із синдромом Дауна.

Захворювання, що передаються статевим шляхом (ЗПСШ)

Венеричні захворювання - слово “венеричні” є міфологізоване, адже це означає “захворювання, що спричинила любов”, бо Венеру вважали богинею кохання. Але у 1982 році ВООЗ запропонувала термін “захворювання, що передаються статевим шляхом”.

Людина в термінальному стані/в термінальній стадії захворювання

Людина зі смертельним діагнозом - людина із різним ступенем хвороби може прожити не один рік, ніхто не знає, які саме терміни маються на увазі. Це звучить як вирок для людини.

Поняття “*термінальний стан*” - остання стадія життя, коли відбувається різке пригнічення життєвих функцій.

Людина з діабетом/Людина, яка має діабет

Діабетик - цим словом ми ставимо у центр уваги її захворювання, що є неетично.

Людина з когнітивними порушеннями/Людина, яка має деменцію

Маразматик, Божевільний - не варто таврувати людину через її хворобу. Ці слова є образливими, які не варто вживати.

Людина з ПТСР, Людина з посттравматичним стресовим розладом

ПТСР-ник, Травматик - ці слова вказують лише на цю характеристику людини. Ці слова ніби говорять нам: “обережно із цією людиною, вона травмована”. Тому ці вислови є неприпустимими.

Людина з шизофренією

Шизофренік, шизоїд, шизік - ці слова є образливими і використовуються не на позначення людини із діагнозом, а як лайка.

Людина із суїцидальними думками/Людина зі скоєними спробами суїциду

Суїцидник - груба форма, яку не можна застосовувати. Спроба суїциду могла статись під час депресивного стану або у момент відчаю, і зараз людина пропрацьовує ситуацію з терапевтом. Тому не можна ставити тавро на людині.

Людина з розладами/порушеннями аутистичного спектра, Люди з РАС, Люди в спектрі аутизму, Люди з аутизмом

Аутисти - слово набуло негативного значення, адже використовується як лайка. Існує широкий спектр порушень, які відносяться до цієї групи, тому варто використовувати саме термін - розлади аутистичного спектру.

“Люди дощу” - не варто використовувати метафори, адже існує конкретна медична термінологія.

Людина з епілепсією

Епілептик - це слово ставить у фокус уваги не людину, а її хронічний розлад.

Людина з ожирінням, Людина, яка живе з ожирінням, Пацієнт, який живе з ожирінням

Жирна людина, Товста, Гладка, Пухкенька, Огрядний пацієнт, З пишними формами, Людина “в тілі” - це слова, які принижують людину через її форми, зріст, вагу. Ожиріння - це в першу чергу захворювання, діагноз, що обговорюється лише у приватному житті.

Людина з розладом харчової поведінки (РХП)

Анорексик/анорексичка, булемік/булемічка - розладів харчової поведінки є багато: анорексія, булімія, компульсивне переїдання тощо. Тому називати людину, у якої є РХП, анорексиком або булеміком - неправильно. У цих словах також відчувається зневажливий тон, тому їх не можна використовувати.

Людина зі спінальною м’язовою дистрофією,

Людина з СМА

СМА-шник - принцип “спочатку людина, потім назва захворювання”. Використовуючи це слово, увага фокусується на захворюванні, а не на людині.

Людина, яка хворіє на рак/має рак, Людина, яка має онкологічне захворювання, Людина з онкологічним захворюванням, Онкопацієнт, Людина з історією раку /cancer survivor

Людина, що хворіє на онкологію

- “онкологія” **-** це розділ медицини, тому коректно говорити “хворіє на рак”.

Онкохворий, метастазник - має песимістичний настрій.

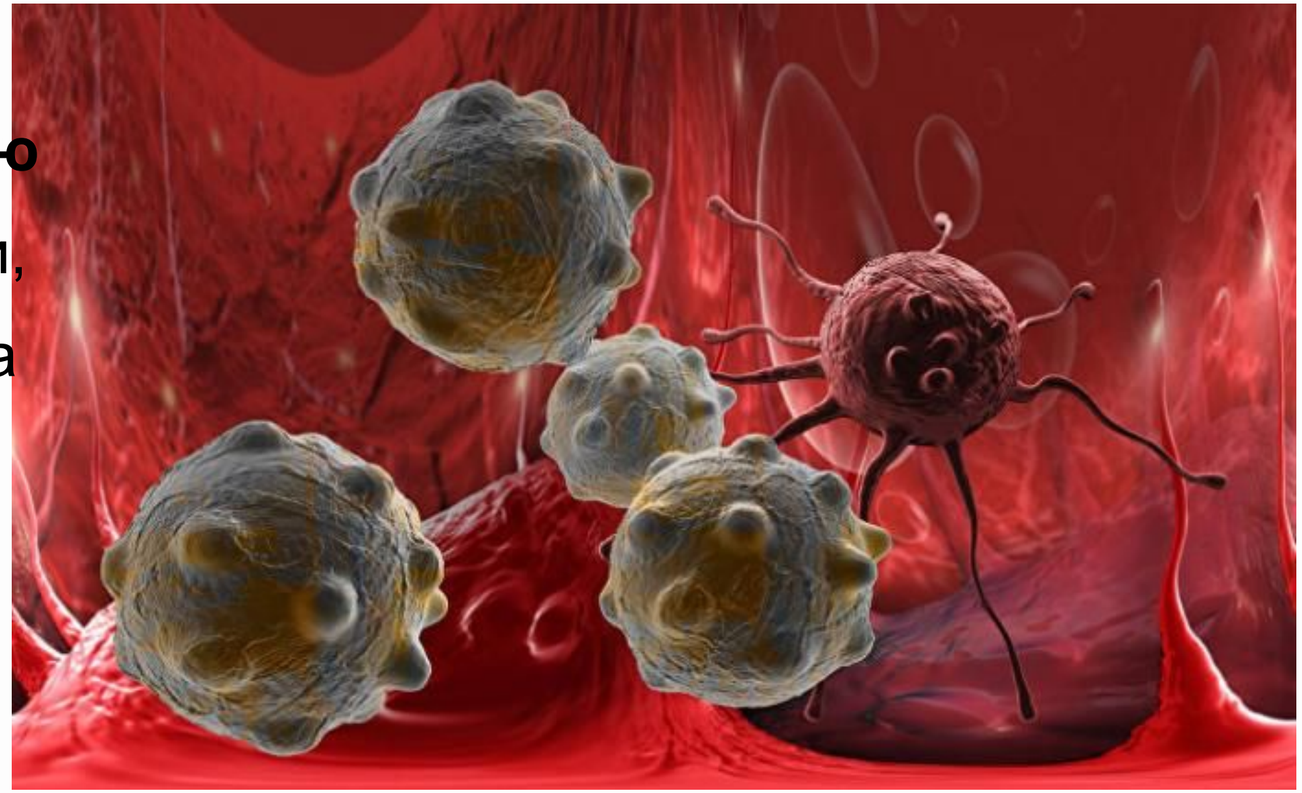

Дякуємо за увагу!